

ŽMOGUS IR MAKAKOS

Vienas žmogus apsėjo lauką kukurūzais. Bet kai atėjo pjūties metas, savo lauke nerado jokios burbuolė kuri tebuvo vieni graužai! Žmogus atsisukęs dirstelėjo į mišką pamatė daugybę makakų. Jos šokinėjo nuo šakos ant kaip įmanydamos vaipėsi.

— Tai jūs surijot mano kukurūzus? — paklausė žmogus.

— Nuo kada jie tavo? Juk tu mums pasėjai, ar ne? — sušuks kvatodamos ir dar labiau vaipėsi.— Ir toliau dirbki mūsų žemę, pasek kukurūzus, laistyk juos. O derlių nuimti mes turesime! Ačiū, kad mumis taip rūpiniesi!

— Na, palaukite, dar pažiūrėsim, kas juoksis paskutinis! — supykęs žmogus ir pamiškėje iškasė didelę gilią duobę. Sėjo kukurūzų ir rūpestingai juos prižiūrėjo. Kukurūzai užaugi tvirti, burbuolės didelės ir mėsingos, geresnės negu lauke, ir panoro kaip tik šitą plotą nusiaubti. Linksmi krykštaudamos, šoko duobėn ir prisišveitė lig soties. Tik paskui susigriebė: O čia išsigausi? Sienos stačios, nėra kur užsikabinti.

— Aha, pakliuvote!—šūktelėjo žmogus ir, pasiėmęs lazda, užsivedėjo— Dabar aš jus visas išgalabysiu!

— Jis puolė makakas vaikyti, bet jos — viena po kitos — tik liuokt jam ant nugaros, ant galvos ir iššoko iš duobės. O laisvėje atsidūrusios, dar pikčiau ėmė iš žmogaus šaipytis, — Nieko tu nepadarysi! Visi tavo kukurūzai — mūsų! — šaukė beždžionės.

„Kaip apsaugoti lauką nuo šitų vagilių? — ilgai svarstė žmogus.— Juk dieną naktį su šaudykle po jį nevaikščiosi!“

Pagaliau žmogus sumetė, ką daryti. Lauke jis pastatė medinį kryžių, užmetė ant jo savo drabužį, o ant peties uždėjo šaudyklę, vamzdį nukreipęs miško linkui.

Makakos žiūri ir stebisi, kodėl taip keistai žmogus elgiasi: nevaikšto po lauką, nesibara, stovi daikte ir vis taikosi iš šaudyklės be jokie atokvėpio! Matyt, nei gert, nei valgyt neketina, kol visų neiššaudys!

Ir makakoms baisu pasidarė. Taip baisu nebuvo nė tada, kai jis iš tikrųjų šaudė ir ne vieną paklojo. Siaubo pagautos, beždžionės pasitraukė miško gilumon ir davė žmogui ramybę.

Nuo tol lauke ir statomos kaliausės.

DRIEŽAS IR CHAMELEONAS

Driežas su chameleonu buvo dideli bičiuliai: drauge gyveno valgė, drauge prekiavo. Kartą juodu nusigavo į tolimą kaimą nešti kokoso riešutų. Pardavę riešutus, bičiuliai leidosi atgalios bėgo greitai, o chameleonas, kaip jam įprasta, vis stoviniavo į šalis.

— Palauk,— tarė chameleonas.— Kur taip skubi?

— Daug reikalų namie turiu,— atsakė driežas.

— Aš jokių reikalų neturiu ir nenoriu skubėti,— tarė cha]

— O aš nenoriu lėtai eiti, drožiam greičiau! — spyрэ driežas

— Juk žinai, kad visada lėtai vaikštau,— atsikirto chamt Dievas liepė man pamažu krutėti, nes aplinkui daug priešų, daug akmenų — žiūrėk ir suklupsi. Kai tik užsižiopsosi'— bei nors į nagus pakliūsi.

— Na ir šliaužk sau nors kiaurus metus, o man nėra kada! driežas.— Turiu anksčiau namie būti ir...

Sulig tais žodžiais iš už medžių iššoko avinas. Jis išgirdo paskutinius žodžius ir nežinojo, dėl ko kilęs ginčas.

— Aš kaip tik einu į jūsų kaimą ir galių ginčą išspręsti, avinas.— Katras pirmas namus pasieks, gaus iš manęs dovanų.

— Juk tu žinai, koks aš lėtas ėjikas! — tarė chameleonas.

— Nieko aš nežinau! — atsakė avinas.— Tu gyveni miške, o aš — a vidėje. Iš kur galiu žinoti, koks tu ėjikas.

— Gerai, gerai, eikime lenkčių! — ėmė šaukti driežas, iš anksto tikras dėl savo pergalės.

Avinas nubėgo. Jam iš paskos driežas. O chameleonas vilkosi sau pamažėliais, į šalis pasidairydamas.

Driežas labai greitai dūmė, įsismaginęs net savo kaimą prabėgo. Ji pagalvojo: „Tikriausiai chameleonas dar tebeeina“,— ir grįžo pasižiūrėti.

— Tu dar čia? — sušuko jis.— Kol namo parkrypuosi, aš spėsiu kokius tris keturis kartus ten ir atgal sulakstyti. Ir dar ne vieną kelią žinau.

— O aš tik vieną kelią žinau, ir tas pats tikrasis,— atsakė chameleonas.

Driežas nubėgo kitu keliu, vėlei prašoko savo kaimą, susikrimto ir grįžo ten, kur traukė chameleonas. Tasai stūmėsi sau nesukubėdamas ir apie lenktynes, matyt, nė negalvojo.

— Ei!—prunkštelėjo driežas.— Aš jau du kartus buvau prie kaimo, o tu niekaip jo neprieini. Nebelauksiu tavęs daugiau!

Kiek įkabindamas jis leidosi į priekį ir vėl pro kaimą praniovė, paskui susigriebė ir puolė atgal, o tuo laiku chameleonas spėjo savo namus pasiekti. Ten jį ir pasitiko avinas.

— Vyras, chameleonai! O sakeisi pamažėliais vaikštąs! — pagyrė avinas ir padovanojo jam riebią vištą.

Tuo metu atbėgo suplukęs driežas ir šaukia:

— Višta man priklauso! Juk aš bėgau greičiau ir jau ne vieną sykį galėjau būti namie!

— Kas man rūpi,— atšovė avinas.— Pirmas namo parėjo chameleonas, jis ir gavo dovaną. Driežas suprato, kad ginčytis su juo tuščias dalykas. Jei skubėsi ir be reikalo lakstysi — naudos nebus. Kas darbą dirba pamažu ir apdairiai,— greičiau pasiekia tikslą.

SMAUGLYS IR AVINAS

Smauglys ir avinas buvo geri draugai. Abu nevedę, kartu kartu žemę dirbo, kartu ir maitinosi.

Bet va kas keista: vakare juodu sočiai pavalgydavo, kas likdavo rūsin padėti, o naktį kažkas viską lyg šluote iššluodavo smauglys sako:

— Tu iškabinai. Kas gi daugiau galėjo tai padaryti, j mūsų durys užšautos, vidun niekas neįeina.

— Ką tu, ką tu,— blogai apie mane galvoji! . neprabundu. Gali pats įsitikinti: jei nors viena akis užmerkta, miegu.

Bet po kelių dienų smauglys vėl prisispyręs kaltina aviną. Įsižeidęs tasai nusprendė žūt būt vagį susekti. Ir ryžosi budėti. Pagrečiui užmerkia čia vieną akį, čia kitą, kad bent pailsėtų, o smauglys, tatai matydamas, galvoja, kad draugai

Vieną naktį avinas žiūri — smauglys atsikėlė nuo demblio, lindo rūsin, pasičiupo košę ir godžiai visą sušlamštė.

— Tai, pasirodo, pats suvalgai? — šūktelėjo avinas.— Dabar žinau, ko verta mūsų draugystė, einu sau kitos trobo;

— Likis, brangus drauge! — paprašė jį smauglys.— Šitaip pirmą kai tą pasielgiau. Užmigti negalėjau ir baisiai praalkau. Nepyk ant manęs

— Na gerai, sutiko avinas. Tačiau po kelių dienų jis vėl sugavo smauglį nusikaltimo vietoje.

— Einu ieškoti sau kitos trobos! — ryžtingai tarė avinas.

Smauglys alkiu netvėrė. „O gal man aviną praryti? — ūmai pagalve jo.— Jei ne aš jį, tai jis mane praris. Pasaulyje visi vienas kitą ryjo Kiekvienas tik savim rūpinasi.“

Šitaip numaldęs sąžinę, smauglys prarijo savo draugą. Ir nuo tol vis smaugliai avinus medžioja.

VIŠTA IR TARAKONAS

Kartą višta sutiko tarakoną ir sako jam:

— Koks tu nevaleiva! Tiek prišnerkštei kambarius, net žiūrėt:

— O kuo tu už mane geresnė?—atsikirto tarakonas.— Ir tavi visa dvokia. Taipogi švaros nežiūri. Nenoriu su tavim net kalt supykęs nuropojo šalin. Tuo laiku šeimininkas ruošėsi vestuves kelti ir suskato ieškoti tarakonų prievilui, mat reikėjo vištų prisigaudyti. Naršė naršė ir pagaliau vieną pamatė.

— Ko tu ieškai? — paklausė tas.

— Tavo brolių! — atsakė šeimininkas.

— Kam tau jų reikia?

— Vištoms,— trumpai jis paaiškino.

— Vištoms? Argi nežinai, kad mes susipykę? — nustebo;

— Kas man darbo, kad susipykę,— atrėžė šeimininkas.— Tar vištų man vestuvėms reikia.

— Sakai, kas tau darbo? — įsižeidė tarakonas.— O kas mano vestuvės! —Ir jis paspruko nuo šeimininko.

O tas ėmėsi trobą tvarkyti, išnešė į saulę seną spintą vėdinti žė padaužė ją, ir kad pasipylė tarakonai!

Iš visų pašalių subėgo vištos ir puolė juos lesti; dabar šei prisigaudę vištų vestuvėms.

Vestuvės buvo linksmos, nuo riebių vištų stalai lūžo, svečiai liko didžiai patenkinti. Sutikęs savo pažįstamą vištą, tarakonas ir sako:

— Be reikalo mudu pykстамės! Tavo seserys sulesė mano brolius, o-žmogus suvalgė tavo seseris. Tu sulesi mane, o žmogus suvalgys tave. Viskas pasaulyje laikina. Kiekviename žingsnyje mūsų tyko žūtis. Argi verta dėl niekų kivirčytis?

„Jo teisybė — pagalvojo višta.— Kam mums vaidytis? Gal jį sulesusi pati pakliūsiu žmogui ant stalo.“

Nuo tol tarakonai ir vištos santarvėje gyvena.

VIŠTA IR ŽĄSIS

Kartą višta ir žąsis, susidraugavo, sutarė kartu gyventi ir išką dirbti. Matydama, kad višta visą laiką ūkiu rūpinasi ir gali plūktis, žąsis visai tinginiui pasidavė. Kai baigėsi sausros paragino:

— Reikia lauką arti.

Žąsis atkirto, kad jai galvą sopą, girdi, visai dirbti negali kol višta lauką arė, žąsis sau dykinėjo. Atėjo lietaus metas. Višta sako:

— Reikia sėti kukurūzus.

Bet žąsis atšovė, kad jai kojas gelia, girdi, nė žingsnio žengti. Ir atsigulė miegoti, o kukurūzus višta pasėjo. Atėjo laikas derlių imti. Višta vėl savo draugei sako:

— Kukurūzai prinoko. Eime jų pjauti.

— Man šiandien akys įskaudo, nieko nematau,— išsisuki ir vėl višta viena dirba. Kol jiniai derlių ėmė, žąsis šildė saulutę.

Višta labai pavargo, prašė bičiulę išvirti kukurūzų košės, atrėžė:

— Negaliu. Man pilvą dieglys raižo.

Višta ir košę išvirė, valgo. Dabar žąsis prie stalo kaklą tiesia.

— Tau nevalia, — sudraudė višta.— Juk pilvą dieglys raižo.

— Na ir kas! Valgyti tai galiu,— atsakė žąsis.

— Ne, negali,— atkirto višta.— Teisę valgyti reikia užsitarnauti.

BEGEMOTO BAOBABAS

Kartą paupiu vaikštinėjo Bramblys, o aplink skraidė musės zirzė. „Kas gi čia?“ — galvojo dramblys: niekados anksčiau to nebuvo girdėjęs.

Kai kitą kartą jis atėjo palei upės, musės vėl ėmė zirzti ar. ir tada dramblys pagaliau suprato, kad čia musės.

— A, tai jūs mane kamuojate? — sumurmėjo dramblys.

— Kuo gi mes tave kamuojame? — nustebo musės.

— Kaip tai kuo? Ausis iššyzėt. Na, palaukit, jei nesiliaus: prarysiu.

— Koks tu piktas ir negeras,— įsižeidusios suzirzė musės. Kai dramblys trečią kartą atėik prie upės, visas - spiečius

aspio ir dar garsiau pasiuto zirztu

— Ir vėl jūs man ramybės neduodate? — sušuko dramblys.

— O mbuta-muntu mes tave prašymą turime,— sako mums tai ant kranto seną baobabą, į kurį begemotas šonus kasosi norime jo vaisių parai.

— Va tai tau! Terliosiuosi aš su baobabu! — atšovė dramblys, prašykite liūtą ar begemoto.

¹ Mbuta-muntu — pagarbus kreipinys į vyresnijį. Mbuta — vyn tu — žmogus.